

Postanowienie z dnia 9 stycznia 2008 r.

III UK 92/07

Uchwała walnego zgromadzenia rolniczej spółdzielni produkcyjnej, że „członkowie będą pracować na takich samych warunkach jak pracownicy” nie może zmienić charakteru prawnego ich zatrudnienia.

Sędzia SN Herbert Szurgacz.

Sąd Najwyższy, na posiedzeniu niejawnym w dniu 9 stycznia 2008 r. sprawy z odwołania Bronisława Z. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w R. o emeryturę, na skutek skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 18 kwietnia 2007 r. [...]

o d m ó w i ł przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

U z a s a d n i e

Powód wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 18 kwietnia 2007 r. Jako podstawę skargi wskazał naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i prezentowanie „dogmatycznego stanowiska”, iż skoro był członkiem rolniczej spółdzielni produkcyjnej, to nie można uznać jego pracy jako wykonywanej w ramach stosunku pracy, naruszenie art. 157 Prawa spółdzielczego i art. 22 k.p. oraz naruszenie przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik sprawy. Jako okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał potrzebę wykładni przepisu art. 157 Prawa spółdzielczego, poprzez udzielenie odpowiedzi czy członek spółdzielni może jednocześnie pozostawać w stosunku pracy z tą spółdzielnią, a także potrzebę wykładni przepisu art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, poprzez wskazanie, czy wyłączone jest zastosowanie tego przepisu w sytuacji, gdy dana osoba jest członkiem spółdzielni a równocześnie pozostaje w stosunku pracy z tą spółdzielnią. Ponadto podniesiono, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Jeżeli te okoliczności nie zachodzą Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c., uprawniony jest do wydania postanowienia o odmowie przyjęcia kasacji do rozpoznania. W ocenie Sądu Najwyższego w przedmiotowej sprawie brak jest podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jako że nie występuje istotne zagadnienie prawne ani nie zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Utrwalone stanowisko judykatury oparte na wykładni logiczno-językowej art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wykładni systemowej, historycznej, a także celowościowej sprowadza się do tezy, że przepisy art. 32 ustawy o emeryturach i rentach nie mogą być inaczej rozumiane jak tylko w ten sposób, że prawo do emerytury w wieku niższym niż ogólny wiek emerytalny przysługuje jedynie pracownikom (zatrudnionym w szczególnych warunkach), przy czym nie jest to niezgodne z art. 32 Konstytucji; por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2005 r., II UK 136/04, wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 marca 2003 r., II SA/Łd 2276/01 (Prawo Pracy 2003, nr 9).

W wyroku z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK 142/04 (OSNP 2005 nr 17, poz. 272), Sąd Najwyższy, dzieląc przedstawione wyżej stanowisko, stwierdził, że w sensie formalnoprawnym - a ten punkt widzenia jest rozstrzygający - zachodzi zasadnicza różnica między pracą wykonywaną w ramach stosunku pracy a pracą świadczoną w ramach stosunku członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej. W tym drugim wypadku prawo i obowiązek świadczenia pracy wynika ze stosunku członkostwa w spółdzielni, z którym wiąże się między innymi prawo udziału w jej zarządzaniu poprzez jej organy i inne rozwiązania instytucjonalne właściwe ruchowi spółdzielczemu, co ma określony wpływ na sposób organizacji pracy i podporządkowanie w procesie jej świadczenia. W konsekwencji tego w zestawieniu ze stosunkiem pracy stosunek członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, w ramach któ-

rego świadczona jest praca, wykazuje właściwości jakościowo różne i w związku z tym do pracy wykonywanej przez członków tych spółdzielni zastosowanie mają tylko niektóre, nieliczne (ochronne) przepisy prawa pracy; art. 157 Prawa spółdzielczego wyraźnie stanowi, że spółdzielnia poza członkami może zatrudniać stosownie do swoich potrzeb również inne osoby na podstawie umowy o pracę lub na podstawie innego stosunku prawnego, którego przedmiotem jest świadczenie pracy. Wynika stąd, że członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie może świadczyć pracy na podstawie umowy o pracę.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że uchwała Walnego Zgromadzenia Spółdzielni nie może zmienić charakteru prawnego zatrudnienia członków spółdzielni poprzez deklarację, że „członkowie będą pracować na takich samych warunkach jak pracownicy”. Wykonywanie czynności pracowniczych nie jest bowiem jedynym (najważniejszym) kryterium oceny istniejącego stosunku prawnego. Status prawny członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej w zasadniczy sposób różni się od statusu pracownika zatrudnionego w tej samej spółdzielni, choćby ich wynagrodzenie, miejsce i czas pracy były identyczne.

Z powyższych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji postanowienia.

=====